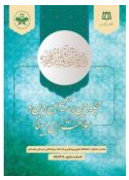
JORH
Journal of Religions & Health
J Religions & Health, 2024; 4(1): ----. Doi: 10.32592/joorh.4.1.---
https://aijrh.umsha.ac.ir/

Original Article

Relationship between Stress and Spirituality in Students of Shahid Beheshti University during the COVID-19 Pandemic

Vahid Sadeghi-Firoozabadi[1*], Nastaran Nekokar Shabani[2]

1- Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
2- Faculty of Educational Sciences and Psychology, Al-Zahra University, Tehran, Iran

Article history:
Received: 15 May 2023
Revised: 28 May 2023
Accepted: 27 July 2023
ePublished: 01 August 2023

***Corresponding author:** Vahid Sadeghi-Firoozabadi, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

Email: V_sadeghi@sbu.ac.ir

Abstract

Background and Objective: Spirituality can be understood as a search for the sacred, a process through which people seek to discover, hold on to, and, when necessary, transform whatever they hold sacred in their lives (Sena, 2021). The present study aimed to assess the relationship between stress and spirituality among Shahid Beheshti University students during the Covid-19 pandemic.

Materials and Methods: The statistical population of this research was all undergraduate students of Shahid Beheshti University. The sample obtained from available sampling was 83 female students who answered the questionnaires online. The data collection tools included Beck et al.'s (1990) anxiety questionnaire and Palutzian and Ellison's (1982) spiritual health questionnaire. The data were analyzed in SPSS software (version 26) using descriptive and inferential statistics.

Results: The results indicated that there was an inverse and significant relationship between anxiety and existential health (-0.531), as well as between anxiety and religious health (-0.295)

Conclusion: As evidenced by the results of this study, there was an inverse and significant relationship between spirituality and anxiety in female students of Shahid Beheshti University.

Keywords: COVID-19, Spirituality, Stress, Students

Please cite this article as follows: Sadeghi-Firoozabadi V, Nekokar Shabani N. Relationship between Stress and Spirituality in Students of Shahid Beheshti University during the COVID-19 Pandemic. J Religions & Health. 2024; 4(1): ---. DOI: 10.32592/joorh.4.1.---

[Downloaded from aijrh.umsha.ac.ir on 2026-11-20]

Copyright © 2023 Journal of Religions and Health. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cite

JOHE
مجله بین رشته ای دین و سلامت ابن سینا
دوره ۴، شماره ۱، بهار و تابستان ۱۴۰۳، صفحات
https://aijrh.umsha.ac.ir/
UMSHA Press

مقاله پژوهشی

ارتباط بین استرس و معنویت در دانشجویان دانشگاه شهیدبهشتی در طول همه‌گیری کووید ۱۹

وحید صادقی فیروزآبادی[۱*]، نسترن نکوکار شعبانی[۲]

۱. گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
۲. دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵
تاریخ ویرایش مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۰۷
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۰۵
تاریخ انتشار مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۱۰

تمامی حقوق نشر برای دانشگاه علوم پزشکی همدان محفوظ است.

* **نویسنده مسئول:** وحید صادقی فیروزآبادی، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

ایمیل: V_sadeghi@sbu.ac.ir

چکیده

سابقه و هدف: معنویت را می‌توان به‌عنوان جست‌وجو برای امر مقدّس درک کرد، فرایندی که ازطریق آن مردم به‌دنبال کشف، نگه‌داشتن و در صورت لزوم، تغییر هر آنچه در زندگی خود مقدّس است، هستند (سنا، ۲۰۲۱). پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین استرس و معنویت دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی در طول همه‌گیری کووید ۱۹ انجام شد.

مواد و روش‌ها: جامعه آماری این تحقیق، تمامی دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شهیدبهشتی بودند. نمونه حاصل از نمونه‌گیری در دسترس، ۸۳ دانشجوی دختر بودند که به‌صورت آنلاین به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دادند. پرسش‌نامه اضطراب بک و همکاران (۱۹۹۰) و پرسش‌نامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲) دو پرسش‌نامه این پژوهش بودند. برای تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSS-26 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج حاکی‌از آن بود که بین متغیّر اضطراب و سلامت وجودی (۰/۵۳۱-)، همانند ارتباط بین متغیّر اضطراب و سلامت مذهبی (۰/۲۹۵-)، ارتباط معکوس و معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از این تحقیق نشان‌دهنده این بود که بین متغیّر معنویت و اضطراب در دانشجویان دختر دانشگاه شهیدبهشتی ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت.

واژگان کلیدی: استرس، معنویت، کووید ۱۹، دانشجویان

استناد: صادقی فیروزآبادی، وحید؛ نکوکار شعبانی، نسترن. ارتباط بین استرس و معنویت در دانشجویان دانشگاه شهیدبهشتی در طول همه‌گیری کووید ۱۹. مجله بین رشته ای دین و سلامت ابن سینا، بهار و تابستان ۱۴۰۳؛۴(۱): ----

مقدمه

اختلالات اضطرابی یکی از رایج‌ترین اختلالات روانی در عصر حاضر هستند تا جایی که این دوران را عصر اضطراب نامیده‌اند [۱]. شیوع اضطراب در زمان همه‌گیری کووید ۱۹ به بیشترین میزان خود، یعنی ۳۴/۳ درصد، رسید [۲]. سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۲۰ بیان کرد که همه‌گیری ویروس کرونا بر سلامت روان افراد تأثیر زیادی گذاشته و باعث ایجاد علائم اضطراب در بین جمعیت عمومی شده است، حال چه به‌طور مستقیم و چه ازطریق عوامل روانی اجتماعی، و بر این نکته تأکید کرد که اثرات همه‌گیری‌ها و شیوع بیماری‌ها می‌تواند بین مردان و زنان متفاوت باشد. پیشینه تحقیقات به‌طورکلی افزایش بیشتری را در شیوع و شدت علائم اضطراب در بین زنان در مقایسه با مردان نشان داده است و زن بودن را یک عامل خطر برای علائم شدید اضطراب و سایر پیامدهای سلامت روان در مراحل اوّلیه این بیماری همه‌گیر می‌داند [۳].

اختلالات اضطرابی با نگرانی بیش‌ازحد مشخص می‌شوند که کنترل آن دشوار است و می‌تواند با علائم جسمانی ازجمله بی‌قراری،

[Downloaded from aijrh.umsha.ac.ir on 2026-11-20]

زود خسته شدن، مشکل در تمرکز، تحریک‌پذیری یا اختلالات خواب همراه باشد [۴].

اضطراب بر شناخت و افکار، احساسات و عواطف، انگیزه، ارتباطات و حتّی بر فیزیولوژی بدن تأثیرگذار است. علاوه‌براین، افزایش اضطراب باعث کاهش عملکرد خواهد شد [۵]. اختلالات اضطرابی می‌تواند اثرات منفی گسترده‌ای بر عملکرد بزرگسالان داشته باشد. این اختلالات با عملکرد شناختی ضعیف و خطر بالای بیماری‌های جسمی مانند درد یا خستگی یا بیماری‌های مزمن مانند بیماری‌های گوارشی و بیماری قلبی مرتبط است. داشتن اختلال اضطراب با کیفیت پایین زندگی و محدودیت‌های زیادی در زندگی روزمرّه مانند محدودیت‌های اجتماعی همراه است [۶].

معنویت بخشی پیچیده و چندبُعدی از تجربیات انسانی است که جنبه‌های شناختی، تجربی و رفتاری دارد. جنبه‌های شناختی یا فلسفی شامل جست‌وجوی معنا، هدف و حقیقت در زندگی و باورها و ارزش‌هایی است که فرد براساس آن زندگی می‌کند. جنبه‌های تجربی و عاطفی شامل احساس امید، عشق، ارتباط، آرامش درونی، آسایش و حمایت است. این‌ها در کیفیت منابع درونیِ فرد، توانایی دادن و دریافت عشق معنوی و انواع روابط و ارتباطاتی که با خود، جامعه، محیط و طبیعت و نیروهای ماورایی (به‌عنوان‌مثال، قدرتی بیشتر از خود، یک نظام ارزشی، خدا، آگاهی کیهانی) منعکس می‌شوند. جنبه‌های رفتاری معنویت دربرگیرنده شیوه‌ای است که فرد به‌طور بیرونی باورهای معنوی فردی و حالت روحی درونی خود را نشان می‌دهد [۷].

ازنظرِ تاریخی، اصطلاح معنویت برای توصیف اعمال افرادی که زندگی خود را وقف خدمات مذهبی یا نمونه آموزه‌های سنّت‌های دینی خود می‌کنند، استفاده می‌شود. تنها در دهه‌های اخیر، معنویت از دینداری به‌عنوان یک سازه متمایز جدا شده است، حتّی اگر جامعه علمی هنوز به این حوزه پژوهشی با استفاده از اصطلاح دوگانه، دینداری/معنویت اشاره کند [۷].

معنویت و مذهب مؤلّفه‌هایی تقریباً جهانی هستند که اثرات آن‌ها بر سلامت روان به‌خوبی ثابت‌شده است. معنویت و مذهب را می‌توان از دو بُعد بررسی کرد: بُعد اوّل معنویت و مذهب، ساختار فراگیر ارتباط با حوزه متافیزیکی/مقدّس را به شیوه‌ای ذهنی و بُعد دوم شیوه‌های فرهنگی عینی را برای تعریف و ارتباط با جنبه‌های متافیزیکی/مقدّس زندگی نشان می‌دهد. بنابراین، اعتقاد به خدا/قدرت برتر و پرداختن به دعا برای معنویت و مذهب مشترک است، درحالی‌که زبان مذهبی‌فرهنگی خاص (مثلاً عیسی) و اَعمال (مانند حضور در کلیسا) فقط مختص مذهب است. درحالی‌که معنویت و دین ازنظرِ مفهومی و تجربی هم‌پوشانی دارند، نظرسنجی‌های اخیر کاهش کلی دین‌داری را در سراسر جهان نشان می‌دهند [۸]. معنویت و سلامت روان همیشه با هم در ارتباط هستند و معنویت همیشه به‌عنوان یک عامل پشتیبان در سلامت روان مطرح شده است. معنویت ازطریق افزایش فهمِ عمیقِ معنا و اهداف زندگی باعث افزایش سلامت فردی می‌شود [۹]. ازنظرِ روان‌شناختی، رفتارهای مربوط به مذهب و معنویت می‌تواند با فعال کردن طرحواره‌های شناختیِ مثبت، تسهیل تنظیم هیجان و ارائه یک عملکرد مقابله‌ای، یک اثر ضدّاضطراب داشته باشد [۱۰]. برای بیان رابطه بین اضطراب و معنویت، تحقیقات زیادی انجام شده است. برای مثال، غباری بناب و همکاران [۱۱] به این نتیجه رسیدند که اضطراب و افسردگی با سطوح معنویت افراد رابطه‌ای معکوس دارد.

در طول دوره شیوع کرونا، به‌دلیل محدودیت‌های پزشکی، دانشجویان مجبور شدند که به‌صورت غیرحضوری به تحصیل خود ادامه دهند؛ این درحالی بود که بسترهای لازم و کافی برای آموزش غیرحضوری وجود نداشت. این موضوع باعث افزایش اضطراب دانشجویان می‌شد. به‌همین‌دلیل دانشجویان علاوه‌بر اضطراب بیماری کرونا و تأثیرات اجتماعی آن بر زندگی، اضطراب‌های زیادی درباره تحصیل خود نیز تجربه می‌کردند. به‌همین‌سبب در این تحقیق سعی شده است تا به بررسی ارتباط بین اضطراب دانشجویان و میزان معنویت آن‌ها پرداخته شود.

روش کار

پژوهش حاضر ازلحاظ هدف، کاربردی ولی ازلحاظ جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها، پژوهشی توصیفی از نوع هم‌بستگی است. جامعه این پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه شهیدبهشتی تهران در سال ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. در این پژوهش به‌منظور کسب نمونه از جامعه موردنظر، به‌دلیل محدودیت‌های کرونایی، از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و در دسترس استفاده شد و به‌منظور کنترل جنسیت، این پژوهش به زنان منحصر گردید. برای تعیین حجم نمونه، از فرمول تاباچنیک فیدل استفاده شد. درنتیجه به ۷۴ نمونه نیاز بود که در این تحقیق ۸۳ نفر از دانشجویان دوره کارشناسی در بازه سنّی ۲۰ تا ۳۰ سال به پرسش‌نامه‌ها به‌صورت آنلاین پاسخ دادند. معیارهای ورود به این پژوهش رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان و تحصیل در مقطع کارشناسی دانشگاه شهیدبهشتی بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شد:

- **پرسش‌نامه اضطراب اورن تمکین بک و همکاران (۱۹۹۰)** [۱۲]: این پرسش‌نامه از اعتبار روایی بالایی برخوردار است. ضریب همسانی درونی آن (ضریب آلفا) ۰/۹۲، اعتبار آن با روش بازآزمایی به فاصله یک هفته ۰/۷۵ و هم‌بستگی مادّه‌های آن از ۰/۳۰ تا ۰/۷۶ متغیّر است.

پنج نوع روایی محتوا، هم‌زمان، سازه، تشخیصی و عاملی برای این آزمون سنجیده شده است که همگی نشان‌دهنده کارایی بالای این ابزار در اندازه‌گیری شدت اضطراب هستند. پرسش‌نامه بک مقیاس ۲۱ مادّه‌ای است که آزمودنی در هر مادّه یکی از چهار گزینه که نشان‌دهنده شدت اضطراب است را انتخاب می‌کند. چهار گزینه هر سؤال در یک طیف چهاربخشی از ۰ تا ۳ نمره‌گذاری می‌شود. هریک از مادّه‌های آزمون یکی از علائم شایع اضطراب (علائم ذهنی،

[Downloaded from aijrh.umsha.ac.ir on 2026-11-20]

بدنی و هراس) را توصیف می‌کند. بنابراین نمره کل این پرسش‌نامه در دامنه‌ای از ۰ تا ۶۳ قرار می‌گیرد.

– **پرسش‌نامه سلامت معنوی پولوتزین و الیسون (۱۹۸۲)** [۱۳]: این پرسش‌نامه حاوی ۲۰ سؤال است که پاسخ‌های آن برطبق مقیاس لیکرت ۶ قسمتی است و دو مقیاس سلامت معنوی و سلامت وجودی را می‌سنجد. مژگان عباسی در ایران این پرسش‌نامه را در سال ۱۳۸۴ بر روی ۲۸۳ دانشجوی پرستاری دانشگاه‌های ایران، تهران و شهیدبهشتی توزیع کرده و همبستگی درونی این آزمون ۰.۸۲ است.

روش اجرا

به‌دلیل همه‌گیری بیماری کووید ۱۹، لینک پرسش‌نامه‌ها به همراه توضیحات کاملی از معیارهای ورود، در گروه‌های مجازی دانشگاه شهیدبهشتی قرار گرفت و شرکت‌کنندگان به‌صورت داوطلبانه به آن‌ها پاسخ دادند. در تمامی مراحل تلاش شد تا اطلاعات دانشجویان کاملاً محرمانه باقی بماند و در پرسش‌نامه‌ها هیچ‌گونه سؤالی درباره نام و اطلاعات شخصی داوطلبان وجود نداشته باشد.

نویسندگان در پژوهش حاضر در چند قسمت به تحلیل داده‌ها پرداخته‌اند: (۱) تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی، شاخصه‌هایی ازقبیل فراوانی، میانگین و انحراف‌معیار و (۲) تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار استنباطی ازقبیل همبستگی که هر دو توسط نرم‌افزار SPSS-26 انجام شده است.

یافته ها

در این تحقیق ۸۳ دختر با میانگین سنّیِ ۲۲/۴۴ و انحراف‌معیارِ ۱/۶۹ شرکت کردند. شاخص‌های توصیفی متغیّرها در جدول ۱ خلاصه شده است.

در گام بعدی، نرمال بودن داده‌ها با استفاده از معیارهای چولگی و کشیدگی بررسی شد و نتیجه آن بود که توزیع داده‌ها نرمال است. بنابراین برای بررسی همبستگی، از همبستگی پیرسون استفاده شد. جدول ۲ همبستگی بین متغیّرها را نشان می‌دهد.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیّرها

	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد
سلامت مذهبی	۲۲	۶۰	۴۷/۹۶	۹/۸۳
سلامت وجودی	۱۲	۶۰	۳۹/۸۴	۱۱/۳۱
اضطراب	۰	۴۹	۱۴/۴۰	۱۰/۳۶

جدول ۲. همبستگی بین متغیّرها

	سلامت مذهبی	سلامت وجودی	اضطراب
سلامت مذهبی	۱	۰/۶۷۸**	-۰/۲۹۵**
سلامت وجودی	۰/۶۷۸**	۱	-۰/۵۳۱**
اضطراب	-۰/۲۹۵**	-۰/۵۳۱**	۱

** معناداری در سطح ۰/۰۱

برطبق جدول ۲، بین تمامی متغیّرهای پژوهش در سطح خطای ۰/۰۱ ارتباط معناداری وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر، بین متغیّر اضطراب و سلامت وجودی، همانند ارتباط بین متغیّر اضطراب و سلامت مذهبی، ارتباط معکوس و معناداری وجود دارد.

نتایج

پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط بین اضطراب و معنویت در دانشجویان دانشگاه شهیدبهشتی در طول دوران شیوع ویروس کرونا بود. نتایج حاکی‌از آن است که بین متغیّر اضطراب و معنویت رابطه منفی و معناداری وجود دارد. پژوهش‌های همسو و ناهمسوی بسیاری در این زمینه وجود دارند؛ ازجمله پژوهش‌های ناهمسو می‌توان به پژوهش ون اشاره کرد. ون(Wen) براساس پژوهشی که در سال ۲۰۱۰ انجام داد، بیان کرد که ارتباط مستقیمی بین اضطراب، به‌خصوص اضطراب مرگ، با اَعمال مذهبی وجود دارد [۱۴]. درواقع او به این نتیجه رسید که هرچه اضطراب مرگ افراد بیشتر می‌شود، بیشتر به اَعمال مذهبی می‌پردازند. همچنین، پترمن(Peterman) و همکارانش (۲۰۱۴) به این نتیجه رسیدند که جوانانی که در گروه‌های مذهبی شرکت می‌کنند، به مقدار جزئی، اضطراب بیشتری را تجربه می‌کنند [۱۵]. البته واثق و محمّدی (۲۰۰۷) در تحقیقات خود ارتباط معناداری بین این دو متغیّر پیدا نکردند [۱۶].

ازطرف‌دیگر، بسیاری از مطالعات با پژوهش حاضر همسو هستند. برای مثال، بیتز(Baetz) و همکارانش (۲۰۰۶) با مطالعه بر روی ۳۷۰۰۰ نفر کانادایی به این نتیجه رسیدند که افرادی که بیشتر در مراسم مذهبی شرکت می‌کنند، اختلالات اضطرابی کمتری را گزارش می‌کنند [۱۷]. دهقانی و همکاران (۲۰۱۲) نیز به نتایج مشابه این تحقیق دست یافتند [۱۸]. برای تبیین نتایج ارائه‌شده، می‌توان به این نکته اشاره کرد که افراد با سطح بالای معنویت، معمولاً در مشکلات خود، نیرویی بزرگ‌تر (خدا، نیروی برتر و...) را در ذهن خود دارند و با تکیه بر آن، از میزان اضطراب خود می‌کاهند. مهم‌ترین محدودیت پژوهش، شیوع بیماری کرونا بود که امکان ارتباط مستقیم با شرکت‌کنندگان را محدود می‌کرد. این تحقیق فقط به بررسی ارتباط دو متغیّر موردنظر در دختران پرداخت. پیشنهاد می‌شود این پژوهش در بین مردان و جوامع دیگر نیز تکرار شود.

[Downloaded from aijrh.umsha.ac.ir on 2026-11-20]

نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از این تحقیق نشان‌دهنده این بود که بین متغیّر معنویت و اضطراب در دانشجویان دختر دانشگاه شهیدبهشتی ارتباط معکوس و معناداری وجود داشت. بدین‌معنی که با افزایشِ معنویتِ افراد، اضطراب آن‌ها کاهش می‌یابد و عکس این عبارت نیز صادق است.

تشکر و قدردانی

از تمامی افرادی که در این پژوهش ما را یاری کردند، کمال تشکّر را داریم.

تضاد منافع

نویسندگان اعالم می کنند که تضاد منافعی در این پژوهش وجود ندارد.

ملاحظات اخلاقی

تمامی شرکت‌کنندگان در این پژوهش با آگاهی و رضایت کامل در این پژوهش مشارکت داشتند و در ابتدای پرسش‌نامه رضایت خود را از شرکت در این تحقیق به‌صورت کتبی اعلام کردند. شرکت‌کنندگان در هر مرحله از فرایند پژوهش، اختیار خروج از پژوهش را داشتند. تمامی مراحل به‌صورت محرمانه و با حفظ کامل اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان طی شدند.

سهم نویسندگان

در این پژوهش نویسنگان نقس مساوی داشتند.

حمایت مالی

در این پژوهش از هیچ گونه حمایت مالی استفاده نشده است.

REFERENCES

1. Horwitz AV. How an age of anxiety became an age of depression. *Milbank Q*. 2010;**88**(1):112-38. PMID: 20377760 DOI: 10.1111/j.1468-0009.2010.00591.x
2. Chi T, Cheng L, Zhang Z. Global prevalence and trend of anxiety among graduate students: A systematic review and meta-analysis. *Brain Behav*. 2023;**13**(4):e2909. PMID: 36852520 DOI: 10.1002/brb3.2909
3. Cuadrado E, Rich-Ruiz M, Gutiérrez-Domingo T, Luque B, Castillo-Mayén R, Villaécija J, et al. Regulatory emotional self-efficacy and anxiety in times of pandemic: a gender perspective. *Health Psychol Behav Med*. 2022;**11**(1):2158831. PMID: 36606006 DOI: 10.1080/21642850.2022.2158831
4. Romanazzo S, Mansueto G, Cosci F. Anxiety in the Medically Ill: A Systematic Review of the Literature. *Front Psychiatry*. 2022;**13**:873126. PMID: 35722552 DOI: 10.3389/fpsyt.2022.873126.
5. Roos AL, Goetz T, Krannich M, Donker M, Bieleke M, Caltabiano A, et al. Control, anxiety and test performance: Self-reported and physiological indicators of anxiety as mediators. *Br J Educ Psychol*. 2023;**93**(1):72-89. PMID: 35906734 DOI: 10.1111/bjep.1253
6. Reangsing C, Trakooltorwong P, Maneekunwong K, Thepsaw J, Oerther S. Effects of online mindfulness-based interventions (MBIs) on anxiety symptoms in adults: a systematic review and meta-analysis. *BMC Complement Med Ther*. 2023;**23**(1):269. PMID: 37507747 DOI: 10.1186/s12906-023-04102-9
7. de Brito Sena MA, Damiano RF, Lucchetti G, Peres MFP. Defining Spirituality in Healthcare: A Systematic Review and Conceptual Framework. Front Psychol. 2021;**12**:756080. PMID: 34867654 DOI: 10.3389/fpsyg.2021.756080
8. Rosmarin DH, Chowdhury A, Pizzagalli DA, Sacchet MD. In God We Trust: Effects of spirituality and religion on economic decision making and Implications for Mental Health. *Personality and individual differences*. 2023;**214**:112350. DOI: 10.2139/ssrn.4399232
9. Kellehear A. Spirituality and palliative care: a model of needs. *Palliat Med*. 2000;**14**(2):149-55. PMID: 10829149 DOI: 10.1191/026921600674786394
10. Rosmarin DH. Spirituality, religion, and cognitive-behavioral therapy: A guide for clinicians. *Guilford Publications*. 2018.
11. Ghobari bonab B, Motavalipoor A, Hakimi rad E, Habibi Asgarabadi M. Relationship between Anxiety and Depression and Magnitude of Spirituality in Students of the University of Tehran. *Journal of Applied Psychology*. 2009:**2**(10):110-23.
12. Beck AT, Steer RA. Manual for the Beck anxiety inventory. San Antonio, TX. *Psychological Corporation*. 1990.
13. Paloutzian RF, Ellison CW. Loneliness, spiritual well-being and the quality of life. Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy. *John Wiley & Sons*. 1982;**1**(1):224-37.
14. Wen YH. Religiosity and death anxiety. *The Journal of Human Resource and Adult Learning* 2010:**6**(2):31-7.
15. Peterman JS, LaBelle DR, Steinberg L. Devoutly anxious: The relationship between anxiety and religiosity in adolescence.*Psychology of Religion and Spirituality* 2014:***6***(2):113–22. DOI: 10.1037/a0035447
16. Vasegh S, Mohammadi MR. Religiosity, anxiety, and depression among a sample of Iranian medical students. *Int J Psychiatry Med*. 2007;**37**(2):213-27. PMID: 17953238 DOI: 10.2190/J3V5-L316-0U13-7000
17. Baetz M, Bowen R, Jones G, Koru-Sengul T. How spiritual values and worship attendance relate to psychiatric disorders in the Canadian population. *Can J Psychiatry*. 2006;**51**(10):654-61. PMID: 17052033 DOI: 10.1177/070674370605101005
18. Dehghani K, Zare Rahimabadi A, Pourmovahed Z, Dehghani H, Zarezadeh A, Namjou Z. The Effect of Prayer on Level of Anxiety in Mothers of Children with Cancer. *Iran J Ped Hematol Oncol*. 2012;**2**(2):78-83.

[Downloaded from aijrh.umsha.ac.ir on 2026-11-20]